

Hepatit C

OCH

Män som har
Sex med **M**än

HEPATIT C

Denna broschyr är framtagen september 2012, samt uppdaterats januari 2018 av
Smittskydd Stockholm i Stockholms läns landsting
i samarbete med Venhälsan, Södersjukhuset, Stockholm

Texten är faktagranskad av läkare på Infektionskliniken, Karolinska Universitetssjukhuset
Grafisk form av SmSt

Tryckt på tryckeriet Landstingsstyrelsens förvaltning

Hepatit C

och

Män som har **S**ex med **M**än

Hepatit C - en allvarlig infektion som kan smitta via sex och blod

Sedan 2000 har sexuell spridning av hepatit C ökat bland hiv positiva män som har sex med män (MSM) i Europa, Nordamerika och nu även i Sverige. I många länder är hepatit C vanligare bland män som har sex med män än hos den övriga befolkningen.

Hepatit C är en allmänfarlig sjukdom enligt smittskyddslagen.

Hur många är smittade med hepatit C?

I Sverige känner vi till att omkring 40 000 människor har smittats med hepatit C varav cirka 11 000 finns i Stockholm. I Sverige räknar man med att cirka fem procent av alla hiv-positiva män som har sex med män också har hepatit C. Motsvarande siffra för hela Europa är cirka 25 procent.

Hepatit C är mycket vanligt bland injektionsmissbrukare och de flesta har smittats vid sprutdelning. Det finns också ett antal smittade personer som inte vet om sin infektion. Hur stort detta mörkertal är vet vi inte.

Hur smittar hepatit C?

Den vanligaste smittvägen för hepatit C är via blod. Sex som medför blödningar och skador på slemhinnor ökar därför risken för att bli smittad.

Smittrisken ökar

- vid oskyddat analsex
- vid blödning vid sex
- vid sex som innebär att det blir skador på slemhinnor
- vid fisting utan byte av handskar mellan personer
- när flera delar dildos och andra sexleksaker
- vid gruppsex
- vid användande av droger (till exempel kokain, amfetamin, GHB, poppers) i samband med sex genom ökat riskbeteende
- om man har en annan sexuellt överförd infektion till exempel syfilis, hiv eller LGV (Lymfograduloma venereum) eller sår i underlivet.

Vad händer i kroppen vid hepatit C-infektion?

De flesta får inga påtagliga symtom i samband med smittifället. Ett fåtal får dock symtom några veckor eller månader efter smittifället i form av trötthet och gula ögonvitor, så kallad gulsot. Hepatit C-virus orsakar en inflammation i levern, hepatit, som utvecklas långsamt. Mindre än hälften (cirka 20-30 procent) av de som smittas med hepatit C läker spontant. De övriga, 70-80 procent, får en kronisk infektion. Vid inflammationen förstörs leverceller och istället bildas bindväv. En person av fem med hepatit C får förändringar i levern

som är så allvarliga att de leder till skrumplever. Det tar lång tid att utveckla skrumplever, minst 20-30 år, om man är frisk för övrigt. Om man har utvecklat skrumplever ökar risken för levercancer. Kronisk hepatit C med skrumplever eller levercancer är i dag den vanligaste orsaken till levertransplantation.

Kan man få gulsot av hepatit C?

Några procent av dem som smittas med hepatit C blir gula (får gulsot) cirka två till tre månader efter smittillfället. Chansen att läka hepatit C-infektionen ökar om man utvecklar gulsot.

Vad händer vid hepatit C-infektion om man också har hiv?

Hiv sätter ned kroppens försvar mot alla typer av infektioner. Den som har hiv och också smittas med hepatit C blir sällan akut sjuk i samband med smittillfället. Vid samtidig hivinfektion ökar risken dock för kroniskt bärarskap, det vill säga att de allra flesta får en infektion som inte läker utan behandling. Risken för skrumplever är också större hos den som samtidigt har en hivinfektion och utvecklingen till skrumplever går fortare. Effektiv hivbehandling kan bromsa upp bindvävsomvandlingen, men inte stoppa den.

Hur diagnostiserar man hepatit C-smitta?

Genom blodprov kan man undersöka både förekomsten av hepatit C-virus och antikroppar mot hepatit C i blodet. Antikroppar är en del av kroppens försvar mot infektioner och bildas av den som

någon gång i livet utsatts för hepatit C-smitta. Den som har hepatit C-virus i blodet är smittsam och har en infektion som påverkar levern.

Hur påverkas levern av hepatit C?

Levern är ett av kroppens viktigaste organ som bland annat omvandlar den mat vi äter till äggviteämnen (protein) och bildar vitamin K. Vitamin K behövs för att blodet ska levra sig vid skador. Levern bryter också ned många giftiga ämnen som vi får i oss. När leverceller förstörs minskar förmågan att bilda nyttiga ämnen och att bryta ner gifter. Levern har stor reservkapacitet och det tar därför lång tid innan man märker att levervävnad har förstörts.

Risken för skrumplever ökar för den som har hepatit C och också dricker alkohol.

Samtidig infektion med ytterligare gulsotsvirus (hepatit A eller hepatit B) är inte heller bra för levern. Den som har hepatit C ska därför vaccineras mot hepatit A och B och bör helt avstå från alkohol.

Finns det olika typer av hepatit C?

Det finns sju olika typer av hepatit C (genotyp 1-7). Genotyperna 1 och 4 är vanligast bland hivpositiva män som har sex med män. I andra grupper i Sverige är genotyperna 1, 2 och 3 vanligast.

Kan man behandla hepatit C?

Ja, det finns effektiv behandling mot hepatit C, och de flesta kan botas från infektionen.

Under år 2014 kom flera nya så kallade direktverkande hepatit C läkemedel i tablett-form. Med dessa kan >90 procent av alla personer med hepatit C läka ut infektionen efter endast 2-3 månaders behandling. Förutom bättre effekt på alla genotyper har den nya behandlingen också betydligt färre biverkningar än de interferon-sprutor som tidigare användes.

I början prioriterades framförallt personer med skrumplever för hepatit C behandling, men från och med januari 2018 erbjuds den nya effektiva behandlingen även till personer som har en lever som ser bra ut. Läkare på infektions- eller gastromedicinska kliniker kan skriva ut hepatit C behandling.

Kan man bli immun mot hepatit C?

Nej, man kan aldrig bli immun mot hepatit C. Detta betyder att den som har en läkt hepatit C-infektion, efter behandling eller spontan läkning, kan smittas med hepatit C igen. Den som redan är smittad med en typ av hepatit C kan också smittas med en annan typ.

Finns det vaccin mot hepatit C?

Det finns ännu inget vaccin mot hepatit C. Forskning pågår för att framställa ett sådant vaccin.

Effektiva vaccin finns mot både hepatit A och hepatit B. Den som har hepatit C-infektion bör vaccineras mot hepatit A och B för att skydda levern.

Vad skiljer olika hepatiter?

Hepatit A och E sprids vanligen med infekterad mat eller vatten. Hepatit A kan också spridas via sex. Hepatit B kan spridas via blod och sex.

Hepatit C kan spridas via blod och sex. Hepatit C har den största risken att ge en kronisk infektion i levern.

Hepatit D kan bara den få som också har hepatit B-infektion.

Mot hepatit A och B finns effektivt vaccin.

Hur undviker man hepatit C-smitta?

- Använd alltid kondom vid analsex.
- Använd alltid kondom även om du är hivpositiv och har sex med andra hivpositiva partner.
- Ha inte analsex om du blöder analt eller nyligen genomgått operation i ändtarmen.
- Ha egen glidmedelsburk. Hepatit C-viruset kan sannolikt överleva i burken och viruset kan sedan föras vidare till andra personer.
- Använd handskar vid fisting. Byt alltid handskar om du fistar mer än en partner.
- Dela inte dildos eller sexleksaker med andra.
- Låt dig inte tatueras eller piercas om du inte är helt säker på att instrumenten är smittfria.
- Dela aldrig droger eller utrustning för att sniffa eller injicera droger.

Mottagningar för rådgivning och testning

Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge
Infektionsmottagning 1
08-585 81 900

Nya Sesam City
08-22 75 30
Barnhusgatan 20, 2 tr. (Norra Bantorget)

Venhälsan, Södersjukhuset
08-616 25 00

Vårdcentralen
i ditt område

Förening som ger stöd och information

Riksföreningen Hepatit C
0707-59 28 11
www.hepatitc.org

Den här broschyren kan laddas ner från
Smittskydd Stockholm, Stockholms läns landsting
08-123 143 00, registrator@smittskyddstockholm.se

Hepatit C-virus
upptäcktes först 1989,
men viruset spreds i
Sverige under lång tid
dessförinnan. Under
2000-talet har allt fler
hiv-positiva män som
har sex med män
smittats med hepatit C

